

Måske kunne den inddæmning og afmontering af konflikten, som det danske forsvar så heldigt medvirkede til i 30 år, inspirere til lignende løsninger i andre af verdens brændpunkter?

Krigstid.

Den danske mission på Cypern er værd at huske

KRONIK

Frans Ørsted Andersen, lektor, ph.d., Aarhus Universitet, arbejder med et forskningsprojekt, hvor veteraner fortæller om deres erindringer fra Cypern-missionen, er selv Cypern-veteran

I en tid med fokus på og debat om krig og oprustning er det værd at se på nogle af det danske forsvars succeser. En sådan var missionen på Cypern 1964-1992.

Den var den største af sin slags. Over 23.000 danske soldater og politifolk deltog i den årtier lange mission. Indsatsen fik lagt låg på den krig og den uro, der fulgte efter Tyrkiets invasion på øen i 1974.

Kun få forestillede sig dengang, at Cypern forholdsvis hurtigt kunne blive medlem af EU, men i 2004 blev øen alligevel et fulgyldigt medlem af den Europæiske Union, præcis 30 år efter krigen, selv om de grundlæggende stridigheder slet ikke var løst. Det "mirakel" var kun muligt takket være FN-missionen.

EUROPA ER IGEN i brand. Krigen i Ukraine truer freden på hele kontinentet. Hvordan skal det dog ende? Måske lidt i retningen af den løsning, man har fundet på Cypern? Der er nemlig visse fælles træk mellem den nuværende krig i Ukraine og den langvarige konflikt på Cypern.

Sidstnævnte blev efter den blodige krig i 1974 langsomt løst, blandt andet takket være den årtier lange, seje danske indsats på øen, hvor der blev lagt låg på krig og uro. Danmark leverede i en næsten 30-årig periode et væsentligt bidrag til først at fredeliggøre og senere stabilisere situationen på øen.

Det ultimative mål blev nået i 2004, hvor Cypern indtrådte som et fulgyldigt medlem af EU, præcis 30 år efter den blodige krig på øen i 1974.

Medlemskabet blev en kendsgerning på trods af den uafklarede situation på øen, hvor den nordlige del af Cypern fortsat her i 2023 er under en slags besættelse af Tyrkiet. Formelt er hele øen medlem af EU, reelt er det kun den sydlige del, der er det. Tyrkiet har udråbt den nordlige tredjedel som en selvstændig stat, men ingen andre end Tyrkiet selv anerkender det træk.

Alligevel fungerer hverdagen på

"Over 23.000 danske soldater og politifolk deltog i den årtier lange mission. Indsatsen fik lagt låg på den krig og den uro, der fulgte efter Tyrkiets invasion på øen i 1974", skriver Frans Ørsted Andersen. Privatfoto

begge sider af våbenstilstandslinjen, og Cypern er blevet et velintegreret "nyt" medlem af EU.

Lad os se på, hvordan det kunne lade sig gøre.

I 1960 BLEV øen en selvstændig stat, men straks efter udbrød der borgerkrig mellem øens tyrkiske og græske befolkningsgrupper. Frygten i Europa var dengang, ligesom nu, at det hele kunne risikere at eskalere til ny verdenskrig.

Men allerede i 1963 lykkedes det i FN at blive enige om oprettelse af en fredsbevarende styrke på øen for at skille de stridende parter ad. Og året efter gik det succesrige, årtier lange danske engagement på Cypern i gang. Den danske styrke, Dancon, samarbejdede med andre militære styrker, for eksempel britiske, finske, og svenske soldater, i Unficyp (United Nations Forces in Cyprus).

Unficyps opgave var primært at overvåge våbenstilstandslinjen, markere og rydde minefelter og forhindre kampe i at blusse op. Desuden hjalp den internationale styrke cypristerne på begge sider med løsningen af visse praktiske opgaver i forhold til for eksempel transport, sundhed og landbrug.

De danske soldater udmærkede sig ved en pragmatisk tilgang med konkrete, ofte kreative tilgange til opgaveløsningen. Men de arbejdede også godt sammen på tværs af rang og organisering. Der var ikke langt i Dancon fra kompagnichef til den menige soldat.

Der blev stille og roligt lagt låg på konflikten, så hverdagen på øen kunne fungere.

SITUATIONEN ER FORTSAT den samme her i 2023. Den basale konflikt er fundamentalt den samme, men fre-

den består. Hovedstaden, Nicosia, er stadig, som Berlin før 1989, delt af en stærkt befæstet grænse, "den grønne linje", der går lige lukt gennem byen. Men turister kan let krydse "den grønne linje", for eksempel på hovedgaden, Ledra Street.

Måske vil tiden hele alle sår således, at øens to parter og deres moderlande, Grækenland og Tyrkiet, en skønne dag kan finde en permanent løsning? Og måske kunne den inddæmning og afmontering af konflikten, som det danske forsvar så heldigt medvirkede til i 30 år, inspirere til lignende løsninger i andre af verdens brændpunkter?

Onsdag 8. marts kl. 19-21 fortæller jeg og to andre Cypern-veteraner om det hele i Aarhus C - læs mere om det på aarhundredetsfestival.fu-au.dk